

אף שזאת התורה לפניהם, מכל מקום לאמר צריכה להיות סדרורה בה עד שתוכל לאומרים ברור וצולול.

גם ירמו על מה שאמרו חז"ל (שבת ס"ג) אין מקרה יוצא מידי פשוטו. והענין הוא כי הן נודע (זה"ק חלק ב', ק"ד) אשר התורה יכולה שמותיו של הקב"ה היא וכולה רוזין דוריון סתורי תורה. וכן הנה כאשר יבין האדם מסודות התורה אשר בה, יבין בעיניו לשלווה יד בפשט התורה לקיימם על פשוטתן. כיוון שילדענו הוא מرمז על דברים אחרים לגמרי ומה לו בהפשט. על כן יסוד מוסר הניחו חז"ל ואמרו אין מקרה יוצא מידי פשוטו. אף על פי שככל הכוונות והסודות ודברי חכמה ומוסר רמזוין בה, מכל מקום אינה יוצאה התורה מפשותה מלכ"מ

כאשר ניתנה בפשוטו התורה.

וזה אמרת הנה כבר ביארנו היטב במקום אחר שככל סודות התורה וההפללה והכוונות ורוזין דאוריתית הנמצוא בהן. כולם ורמיון בהפשט, והכוונה והפשט אחד ממש הם. כי הלא הפשט הוא הנראה לבושי התורה וההפללה. ומכלל שככל הסודות והרוזין נתעטפו לבכישון ההם, והפשט הוא המלביש אותן. רק שהפשט הוא בגשמיota הארץ הלו. והכוונה הוא בחינת הרוחניות השורה ונתלבש בדבר הלו ובשורש הדבר הזה למעלה בשמי השמים. ואם עיני scal לך תבין שהכל אחד הוא. וההילוק אין כי אם כשמכוון האדם על פשוטו, אם אין מוח בקדקו, הרי הוא מכונן שם להאנטו ותאותו כמו בברכות השמונה עשרה ברפאננו וברכנו וכדומה. וזה לא יכול הוא ואני עולה וברכנו וכדומה. וזה אמר חז"ל (ישעיה מ, ז) וכל חסדו למעלה כלל ועליו נאמר (ישעיה מ, ז) וכל חסדו לציצ' השדה וגוי. כיוון שמכוון הנאת עצמו ותאותו הרי הוא עובד את עצמו ולא את אלה עולם וושאול פרס מרכו.ומי שמכוון בכוונות אשר שמה הרי מכוון עבדה צורך גבוה לתיקן שם במקומם לעליון לעשות נחת רוח לבוראנו. ודבר זה חשוב ומוקובל מאד בעיני ה' יתבורך כיון שמשליך תאותו מנגד ועובד את רבו ולא את עצמו לקל פרס. ואמנם המכין את זאת ומכוון בפשוטו התורה וההפללה שלא למענו כי אם לעשות רצון בוראו שצוחה בה, ומכוון

ארצו לנחלה לישראל. ואחריו זה ודאי ראוי לקבל מוסרו הטוב אחרי קיבל טובתו העצומה והמופלגנה.

ואת עוג מלך הבשן וגוי. נודע מה שאמרו חז"ל (ביבא קמא פ"א) רבינו שמesson התימני היה דורש כל אתין שבתורה וכו' כי כל את רבוייא הוא שבא לרבות איזה דבר מה שלא נכתב. וכן נמצא להיות שואlein ודורשין בהאי את מה בא לרבות. כי היה יכול לכתחוב וועוג בזורה"ק (חלק ג' קפ"ד) בפסוק (במדבר כ"א, ל"ד) אל תירא אותו אל תירא מאות שלו. כי היה נחתם באות ברית מילה לפיה עבד קניין כסוף בבית אברהם ומיל אותו כמה שנאמר (בראשית י"ג, כ"ג) וכל אנשי וגוי ומקנת כסוף נימולו אותו. ומה זה נתירא משה שלא עומד זו כותה הברית. והшибבו הקב"ה אל תירא אותו, מאות שלו, כי כבר חיל בירתו. והנה מלת ואת הוא אותן. וזה שבא הכתוב כאן לרבות שהיא בו חוץ ממה שהיא בסיכון, המליך קשה והמודינה קשה והוא גם הוא קשה כמו הו. וחוץ זהה היה נחתם באות ברית שלם אברהם אותו, ואף על פי כן לא היה יכול לעמוד בפני משה והכה אותו ואת כל עמו עד בלתי הותיר לו שיד. ובחוש ראו בזה גבורת משה שהוא לבודו הכה את עוג בעצמו כמשמעותו חז"ל (ברוכות נ"ד). ומיתיציב לפניו בני ענק אם לא משה עבד ה'. ואחר כל זה וראי מהראו להtotות אוזן לשמעו מפי תוכחה ומוסר דברי אלהים חיים וממלך עולם.

(ג) בעבר הירדן וגוי באר את התורה הזאת לאמר. מלת לאמר אין מוכן. ואורי על פי מאמר חז"ל (עירובין נ"ד) שאמרה ברוריה להאי תלמידא שיננא פתח פיך ויאירו דבריך וכו' עד אם ערוכה בכל רמי"ח אברים שלך וכו' למוציאיהם בפה. והוא אמר באר את התורה הזאת לאמר. כלומר הגם שהتورה לפניו היא כי היא התורה הזאת אף על פי כן כתוב לאמר. שציריך האדם לאומרים בפה מלא כי חיים הם למוסיאיהם בפה דוקא.

או יכוון על הוא דאמרו חז"ל (שם נ"ד) שציריך לשנות לתלמידיו עד שתהא התורה סדרורה בפייהם. והוא אומר באר את התורה הזאת.

הדברים, אחר שהבין בשורש חיות הרוחניות, ונדרמה לו שرك כי הינה חז"ל אמרו (ובא בראשי עז"ז ייצה לומר כי הנה חז"ל אמרו עיין סודה ליה): באර את התורה הזאת כפשותו ושם יצא לתחבות רעה נזודע).

עוד ייצה לומר כי הנה חז"ל אמרו עיין סודה ליה: בשבעים לשון בכדי שהכל יבינו מאמרי ואפלו אומות העולם. ואמנם ודאי לא גילה סודות התורה למי שאינו ראוי והגון חז"ו. וכבר אמרו חז"ל (תניא יג): כבשים לבושך (משל כי), כי דברים שהם כבשנו של עולם יהיו תחת לבושך. ובזהו יק' (חלק ג', רט"ז; רמ"ד) החמיר מאד זהה. ולזה אמר באר את התורה הזאת לאמר כלומר כל התורה שהיא באמירה שנייתן הרשות בהם לגלות הכל זאת באר בשבעים לשון. אבל לא דברים שאין מגלין אלא לצערין והוא אמר הכתוב (תהלים קמ"ז, ייט) מגיד דברינו לעקב וגור' לא עשה כן לכל גוי.

(1) ה' אלהינו דבר אלינו בחורב לאמר וגור'. נראה לומר טעם על מה שנקרה בדבר

סיני הר הורב כמו שאמר הכתוב (שמות י'): א') חורבה, וכדומה. על פי מה שכותב הרמב"ם ז"ל (כפרק ג' מהלכות הלמוד תורה הלכה י"ב) זהה לשונו: אין התורה מתיקיימת כי באלו שלמדוין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתיה אלא במי שממית עצמו עליה ומצער גופו תמיד. והוא על פי דברי חז"ל (שבת פ"ג) אין דברי תורה מתיקיימים אלאymi שמי שממית עצמו עליה וכו'. ואמרו (בעיובין כא: כ"ב) מי קוצחותיו תלתלים וכו' עד بما אתה מוציאן למי שמשחיר פניו עליהן כעורב וכו'. ועל כן אמרה עכסה בת כלב לאביה (הושע ט"ז) תננה לי ברכה כי ארץ הנגב בית נתני. ושנו רבותינו (תמworth ט"ז) ארץ הנגב בית שמנוגב מכל טוכה אדם שאין בו אלא תורה בלבד וכו'. כי אין התורה נקיית כי אם במ" שמנוגב מכל טבות עולם הזה ומשחיר פניו عليهן ולא להעתגע בתענוגים ועל כן קרא למקום שניתן התורה בו חורב, שהוא לשון יושב כמו חרבו פני האדמה (בראשית ח, י"ג) והוא כמו נגב. להראות שאין התורה ניתנית כי אם בחורב בבית המיבש ומונוגב מכל טוב, ולא בלבד החומדת ומתאות לילך אחריו תענוגי עולם הזה.

להמשיך אורות הרפואה והברכה וכדומה לכל העולם בשכיל חפץ ה' יתרברך שחפץ חסד הוא למאוד ויש לו נחת רוח גדול בהשפיע כל מיין ברכות לעולמו. רק שככה עשה בעולמו שלא להוריד ההשפעה בבחינת מיין דכוורין עד שיעלה איתעורה מלחתה בתפללה ובקשה למיין נוקבין כמו שאיתה בזויה יק' וזה לשונו: דהא לא נבעין מיין עילאן אלא באיתעורתא דכטופה דלהתא וכדרין תיאובתא אתרבק ונבעין מיין תהאין לקבל מיין עילאן וועלמן מתברכין ובוצינא כלחו דליקין וועלאן וחטאין אשתחוו ברכאיין וכורי עד כאן. ועל כן הוא מתפלל ומקש כל בחינת הברכות שוונות אורות אלו, ואורות אלו גאולה רפואה וכדומה, למען היה נחת רוח לפניו כשיבך את עמו ישראל באהבה. הרי זה נכלל כל בחינת הכוונות. כי כל הכוונות הוא להמשיך אורות הללו לעלמא תאה לכנסת ישראל ב כדי שהיא זאת לנחת רוח לפניו. בינה זאת.

ונראה שעל כן מסימין ברוב הברכות כי אל מלך רופא נאמן וכורי או כי אל טוב ומטיב וכדומה. לומר, כי על כן אנו מתפללין ומבקשין זאת, לפי שאתה רופא נאמן וטוב ומטיב, ורצונך מאד להטיב ולרפא חולמים. על כן אנו מבקשין זאת למען שישיה לך נחת רוח, ולא למגענו חיללה. ונחזור לענין כי על כן לא יהروس אדם בלבבו את דברי הפשט בידועו ומיוזתו בכוונה, כי כל הכוונות מתלבשים בפשט. ולזה בברור אמרו אין מקרה יוצא מידי פשוטו. כי בהפשט הנעשה לשם יתרבורך בו נרמז כל הכוונה.ומי אלהינו חכם יודע פשר דבר במה שהלביש את סתריו בפשט זה,

הלא ממנו מוצא דבר.

ולזה אמר הוואיל משה באר את התורה הזאת לאמר. כלומר שנאמר את דברי התורה הזאת ולא יקל בעינינו פשטוי התורה חז"ו לבטל דבר אחד בשכיל שנדרמה לנו שהتورה מכון לדבר אחר. חז"ו ח"ו לעשות כן. כי אין נאלהינו מבין מבית לסוף דבר בקדומו, והוא הציב ויראה אבן פנתו לא יפול דבר ארצה. (זהה היה טעות אלישע בן אביה אחר שהשכיל בדברים עליונים ונבזה בעיניו לעשות פשוטי